

Motion till riksdagen 2005/06:Ju330

av **Gustav Fridolin (mp)**

Arbetsuppgifter för brottsdömda inom rättsväsendet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av regler som innebär att för brott dömda personer inom rättsväsendet förbjuds att arbeta med och handlägga ärenden av den brottstyp domen avser.

Motivation

Allmänhetens förtroende för rättsväsendets samtliga myndigheter är väsentligt för samhällsutvecklingen och för tilltron till rättsstaten och dess principer.

När företrädare för rättsväsendet döms för brott som de i sin tjänsteutövning själva har att hantera förlorar allmänheten förtroendet och respekten. Gärningsmannen har genom sin gärning visat prov på bristande omdöme och bristande respekt för lagstiftningen.

Jag finner det särskilt allvarligt när poliser döms för brott, både brott utanför och i tjänsten. Polisen har en särställning på grund av sina befogenheter, specifikt befogenheten att bruka våld samt befogenheten att tillfälligt omhänderta eller avlägsna en person. Polisens uppgift är att förebygga brott, bedriva spaning och utredning, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt skydda allmänheten.

Det är av yttersta vikt att polisens grannliga uppgifter utförs i enlighet med gällande rätt samt att de visar allmänheten tillbörlig respekt.

När brott begås i tjänsten, dvs. vid utövande av tjänsten, t.ex. genom att polis brukar straffbart övervåld eller liknande, är det ett uttryck för bristande professionalism och omdöme. Orsaker härtill kan vara många. Yrkeslämpligheten kan ha varit bristande från början. Utbildning och fortbildning kan vara undermålig. Ansvar kan även åvila arbetsledningen, ifall denna visat prov på dåligt eller ringa ledarskap eller ifall den som har att utföra en arbetsuppgift inte fått erforderliga förutsättningar för att kunna göra så på ett fullgott

Fel! Okänt namn på

vis. Den enskilde skall endast ådömas det ansvar som de facto åvilar den-
samme.

Begär polis brott utanför tjänsten, dvs. i egenskap av privatperson, skall denne givetvis inte dömas hårdare än andra. Principen om allas likhet inför lagen gäller även poliser. Dock uppstår komplikationer som har betydelse för den framtida tjänsteutövningen. Den dömden har genom sitt agerande visat på bristande respekt för lagstiftningen och med förlov sagt bör omdömet ha sviktat. Detta försvårar polisens möjligheter att fullfölja sina åligganden med allmänhetens förtroende i behåll. I dylika fall uppstår – i det enskilda fallet kanske inte utan fog – misstankar om ”delikatessjäv” och bristande objektivitet. Allmänheten och brottsoffer måste kunna känna och lita på att polisen värnar deras intressen och väl, utan en personlig problembild, historik och åsikter som kan tänkas påverka den enskildes polisens bedömningar och värderingar.

Innan den rättsliga prövningen av ett åtal inleds begär domstolen regelmässigt in ett yttrande från polisens personalansvarsnämnd. Av yttrandet framgår om nämnden bedömer att den anställde kan komma att avskedas eller inte vid en eventuellt fällande dom. Detta i anledning av att domstolen vid straffmätningen skall utöver brottets straffvärde beakta om det finns grundad anledning att anta att den dömden kommer att drabbas av avskedande eller uppsägning. Personalansvarsnämnden och domstolen har, och bör ha, olika roller. Domstolen har att göra en straffrättslig prövning. Personalansvarsnämnden har att pröva om den anställde alltfjämt har arbetsgivarens förtroende. Detta är gott och väl.

Jag anser dock att poliser som dömts för en viss brottstyp uttryckligen skall vara förbjudna att arbeta med brottstypen i fråga. Förbudet skall avse all befattning med brottstypen. Föreligger t.ex. misstanke om våld i en nära relation är det närmast osmakligt ifall brottsoffret i utredningen tvingas möta en polis som dömts för t.ex. misshandel eller grov kvinnofridskränkning. Blotta tanken på att låta en dömd pedofil eller någon dömd för sexuella övergrepp på barn befatta sig med dylika utredningar ter sig stötande för det allmänna medvetandet.

Ett uttryckligt förbud enligt ovan skulle medföra att enskilda brottsoffer inte utsätts för ytterligare kränkningar och psykiska påfrestningar, att misstankar om polisiärt jäv och bristande objektivitet undanröjs, att allmänhetens förtroende ökar samt givetvis även att en tydlig signal skickas till polisen om vilket beteende som är acceptabelt.

Samma problem finns inom andra delar av rättsväsendet, t.ex. inom domarkåren, och samma regler borde också gälla där.

Stockholm den 29 september 2005

Gustav Fridolin (mp)